

סיכום הרצאה – נוירו אסתטיקה – המוח ואמנות – עמית אברון

"נוירו-אסתטיקה" הוא תחום צעיר בן פחות מ 20 שנה. (סמיר זקי – UCL לונדון)

שיטת המחקר: האדם חווה יצירת אומנות (מוזיקה, ציור, קטע מחול) תוך כדי סריקה מוחית (fMRI, EEG) ומדרג את דעתו הסובייקטיבית אודות היצירה. נסיון למצוא את "איזור היופי"

האתגרים: טעמים שונים בין אנשים ובין תרבויות ("על טעם ועל ריח.."), אי אפשר להכניס אמצעי הדמיה מוחית למוזיאון או אולם הופעות.

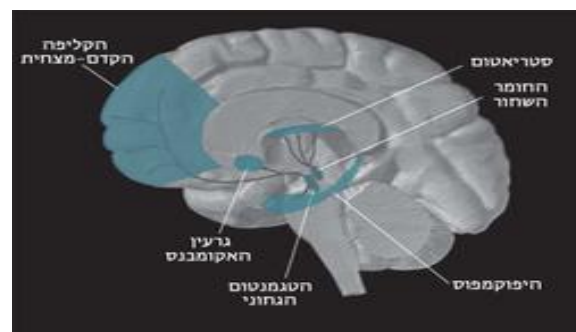
נסיונות להגדיר מהו "יפה" קיימים עוד מתקופת יוון העתיקה- פיתגורס ואפלטון – יחסים מתימטיים פשוטים יוצרים הרמוניה. יחסים מורכבים – דיסוננס ומתח השואף לפתרון.

יופי אנושי: פרצופים אנושיים סימטריים וממוצעים נתפסים כיפים יותר. ההסבר של דארווין- ברירה מינית: פרצוף סימטרי מעיד על גנטיקה טובה ועל כך שהאדם לא נושא מחלה או זיהום.

יופי מקרין על תכונות אישיות אחרות. הסטראוטיפ "יפה הוא טוב" נפוץ מאוד וכנראה גם מולד: תינוקות מסתכלים יותר על פרצופים סימטריים ויפים.

לפי דארווין: ריקוד ומוזיקה התפתחו כחלק מהברירה המינית – הבלטת יכולות וגנים טובים.

האונה המצחית האמצעית (orbito-frontal cortex) איזור שפעיל בעת החלטות על יופי-כיעור: בכל סוגי האומנות (מוזיקה, ציור) וגם בהחלטה על יופי משוואה מתימטית או ארכיטקטורה.

דופאמין: המופרש בעומק המוח (גרעין האקומבנס – הנאה, תגמול וציפיה לתגמול עתידי), כימיקל עיקרי ביצירת תגובת העונג האסתטית. מניפולציה על כמות הדופאמין <= שינוי בעוצמת העונג מיצירת אומנות. הדופאמין פועל ב 2 חלונות זמן – בעת בניית מתח וציפיה וגם בעת פתרון + הרפייה

חוקי הגשטאלט: המוח מחפש תבניות ומסגרות בגירויים בעולם החיצוני. נטייה מולדת לארגן את העולם החיצוני לתבניות שלמות לפי חוקים של: קירבה, דמיון, המשכיות טובה, דמות-רקע ועוד. חוקי הגשטאלט באים לידי ביטוי בציור, ריקוד ומוזיקה. (אגם הברבורים כדוגמא)

הפרה רגעית של חוקים אסתטיים יוצרת מתח וציפייה, וכאשר המתח משתחרר או האי-וודאות הופכת לוודאות <= תחושה אסתטית ושחרור דופאמין. הפעלה של האונה המצחית ברגעי אי-וודאות.

חשיבות הציפיות: ההקשר שבו נצרכת היצירה (לבד או עם קהל), זהות האומן (מקורי או חיקוי) או אודות המחיר של היצירה....משפיעים על החוויה הסובייקטיבית של עונג וגם על פעילות אזורי האסתטיקה במוח (מחקר חקייני אלוויס, רמברנדט – מקורי או חיקוי...יין זול בתגית מחיר יקרה)

התנגדות לתחום: קיימת בעיקר בעולם מדעי-הרוח והאומנות. הטענה: הניסיון להבין חוויה רוחנית במושגים חשמליים-כימיים-חומריים, מצמצמת את החוויה האנושית הנשגבת לתיאור קר ובנאלי של מנגנון או מכונה.